

ILASSUTITUT ISUMALIUTISSIISSUT

Uunga siunnersuut: Ilinniartut sungiusartullu atorfinitsinnerini suliffiit pisortanilu oqartussat inuiaqatigiinni akisussaaffeqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2019-imeersoq.

Suliffeqarnermut, Ilisimatusarnermut Avatangiisinullu Naalakkersuisumit saqqummiunneqartoq

pillugu

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip pingajussaaneerpeqarneranut

ILASSUTITUT ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap sularinninnermini inuttarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Henrik Fleischer, Siumut, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Sofie Geisler, Inuit Ataqatigiit, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Rachel Ingemann, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Hermann Berthelsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Bo Martinsen, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Suleqatigiissitsisut
Inatsisartunut ilaasortaq Bentiaraq Ottosen, Atassut (Aqqalu Jerimiassenimut sinniisoq)

Aappassaaneerinninneq sioqqullugu siunnersuutip pingajussaaneerinninnginnermi ataatsimiititaliamut suliassanngorlugu innersuuteqqinneqarnissaa ataatsimiititaliamit qinnutigineqarsimavoq.

Siunnersuutip Inatsisartuni aappassaaneerpeqarnera

Naalakkersuisut aappassaaneerinninneq sioqqullugu allannguutissatut siunnersuummik, saniatigut nalunaarusiortussaaneq pillugu erseqqinnerusunik aalajangersaanissamik kiisalu nalunaarusiortussaaneermik imaluunniit pisussaaffinnik allanik inatsisissatut siunnersuutikkut pisussaaffiliussanik naammassinninnginnermi malittarisassiuussinissamik Naalakkersuisunut periarfissiinissamik siunertaqartumik saqqummiussipput.

Ataatsimiititaliap aappassaaneerinninnermut isumaliutissiissummini allannguutissatut siunnersuummi pissutsit ilaasa erseqqissaavigineqartariaqarneri pillugit oqaatigai – tamanna pillugu aappassaaneerinninnermut isumaliutissiissummi immikkoortoq 7.8-mut kiisalu 7.8.1-imut innersuussisoqarpoq.

Tamatumanittaaq suliffeqarnermi illuatungerinnut allannguutissatut siunnersuutip imarisai pillugit nukingiussamik tusarniaaviginneqqullugit Naalackersuisut ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput.

Naalackersuisut ataatsimiititaliap kaammattuutai tunngavigalugit allannguutissatut siunnersuummik iluarsivigisamik saqqummiussippot, aappassaaneerinninnerlu sioqqullugu tusarniaallutik.

§ 14-imut ilassummik ilanngussinikkut kinguneqartitsisarnermik atuutilersitsisoqarnianninnera allannguutissatut siunnersuummi iluarsivigisami erseqqissaatigineqarpoq. Akerlianilli nalunaarusiortussaaneermik naammassinninnissaq pillugu suliffeqarfinnik piunassutsimik tunngaveqartumik isumaqatigiissusiorsinnaanermut Naalackersuisunut tunngavissiineq matumani pineqarluni. § 11 malillugu isumaqatigiissutit taamaattut naammassineqanngippata tamanna nittartakkakkut suliffissarsiortarfimmi tamanit iserfigineqarsinnaasumi allassimalersinnaavoq.

Allannguutissatut siunnersuut saqqummiunneqartoq allaffissornikkut artukkersuutininuussutissarsiortunut nassataqarsinnaasoq, Sulisitsisut/GE tusarniaanermut akissummini oqaatigigaat ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Pingajussaaneerinninneq sioqqullugu ataatsimiititaliap isumakuluutit saqqummiunneqartut erseqqinnerusumik paasisaqarfigiumallugit Sulisitsisunik ataatsimeeqateqarpoq. Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq siunnersuummi § 10 malillugu ilinniartutut suliffimmilluunniit misiliisutut inissat akuerisaasut pillugit siumut isigisumik nalunaarsuisoqartussaasoq. Tamatuma saniatigut § 11 malillugu pisussaaffinnik naammassinninngitsoorsimasinnaaneq pillugu tunumut isigisumik “nassuiaateqartoqassaaq”. Tamatuma saniatigut allannguutissatut siunnersuutip nassataanik (§14, imm. 3) ilinniartuutininik suliffimmilu misiliisunik tigusinissamut akuerineqarnissaq pillugu iliuitsit, kiisalu qanoq annertutigisumik ilinniartussatut sungiusarfissatullu akuerisaaneq naapertorlugu ilinniartussanik imaluunniit sungiusartussanik atorfinitsitsisimatigineq pillugit tunumut isigisumik nalunaarutiginnittoqartassaaq. Allannguutissatut siunnersuummut atatillugu inuussutissarsiortut allaffissornikkut nammakkersorneqarnissaat pillugu Sulisitsisut/GE-p isumakuluuteqarnera ataatsimiititaliamit paasilluarneqarpoq.

Aappassaaneerinninnermi oqaluuserinninneq tunngavigalugu Naalackersuisut erseqqissaassummik ataatsimiititaliamut nassiussaqrput. Taanna ilanngussaq 1-itut ilanngunneqarpoq.

Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq inatsisissatut siunnersuut akuersissutigineqassappat Naalackersuisut nalunaarutininik ilitersuussutinik il.il. arlalinnik atuutilersitsisussaasut. Naalackersuisup ataatsimiititaliamut allakkiamini suliffeqarnermi illuatungeriit tamatumunnga atatillugu akuutinneqarlutillu tusarniarneqarnissaat pingaartinneqartoq oqaatigigaa ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Tamatuma saniatigut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq Naalackersuisunit oqaatigineqartoq inuusutissarsiortunut allaffissornikkut sapinngisamik annikinnerpaamik nammackersuinissaq suliassami aggersumi aallaaviutinneqassasoq. Tamanna ataatsimiititaliamit tusaatissatut tiguneqarpoq.

Inatsimmi aalajangersakkat nalunaarutitigut immersorneqarnerat, suliffeqarfinnik oqartussaasunillu attuumassuteqartunik qanimut suleqateqarluni pinissaa ataatsimiititaliamit pingaartinneqarlunnarpoq. Tassunga atatillugu eqqaasitsissutigissallugu pingaaruteqarpoq suliffeqarfippassuaateqaratta mikisunnguusunik allaffissornikkut nammackersuutit annertuseriarnerannik iliuseqarfiginninnissamat nukissaqarfiginnittariaqanngitsunik. Taamaammatt suliffeqarfiit nalunaarutiginnittarnissaannut sinaakkutissanik piumasaaqaatinillu erseqqissunik aalajangersaanissaq siunertaralugu nalunaarutininik suliaqarnermi suliffeqarfiit mikinerusut taamaattut periarfissaat killiliissutaallu aallaviutinneqartariaqarput.

Assersuutigalugu §§ 10 aamma 11 malillugit nalunaarutiginninneq (ilinniartuutitut suliffimmillu misiliisunut inissat kiisalu naammassinninnginneq pillugu nalunaarutiginninneq) § 14 malillugu nalunaarutiginninneq (ilinniarfinnut attaveqarsimaneq kiisalu ilinniartuutit suliffimmillu misiliisut amerlassusaat pillugu nalunaarutiginninneq) ataatsikkoortillugit nalunaarutiginnittussanngortillugit iluarsisummik isumaliutiginneqqullugit Naalackersuisut Ataatsimiititaliamit sakkortuumik kaammattuutigineqassaaq, taamaalilluni § 10 malillugu nalunaarutiginninnermut peqatigitillugu §§ 11 aamma 14 malillugit ukiup siulianut tunngasunik nalunaarutiginnittoqarsinnaalersillugu – taamaalillugillu nalunaarutiginninnerit/nalunaaruisiornerit ukiumut ataasiaannarlutik pisartussanngorlugit.

Nalunaarutit il.il. taaneqartut sularineranni ineriartorneq imarisallu pillugit ataatsimiititaliap Naalackersuisunit ingerlaavartumik ilisimatinneqartarnissaa ataatsimiititaliamit piumasarineqarpoq. Aammattaaq ataatsimiititaliamit piumasarineqassaaq Naalackersuisut nalunaarutininik taakkuninnga ilusilersuinerminni suliffeqarfinnik taakkuluunniit aallartitaannik sapinngisamik annertunerpaamik akuutitsissasut, tamatumalu kingorna malittarisassat siunertaq malillugu sunniuteqarnerisut Naalackersuisunit nakkutigineqassasoq, matumani aamma qanoq suliffeqarfiit mikinerusut nalunaarutiginnittarnernik pisariaqanngikkaluamik artukkarsuutaanngitsumik isumaginnitsigisinnaanerit nakkutigalugu.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliami **amerlanerussuteqartut** Siumumeersut Demokraatineersullu siunnersuut **akuersissutigineqassasoq** inassutigaa.

Ataatsimiititaliami **ikinnerussuteqartup** Suleqatigiissitsisuneersup ikinnerulluni oqaaseqaat imaattoq saqqummiuppaa: Suleqatigiissitsisut isumaqarput inatsimmik siunertat pitsaagaluartut maannakkut ilusiiliinertut ilusiliilluni atuutilersitsineq pitsaanngequteqartoq. Amerlanerusut ilinniartitaanermik naammassisaqartarnissaat tamatta kissaatigigipput erseqqilluarpoq, matumani aamma ilinniagaqarnissamut suliffeqalernissamullu piareersimanerulernissaat. Siunnersuutikkut saqqummiunneqartukkut pingaartumik suliffeqarfinnut minnerusunut, illoqarfinni nunaqarfinnilu amerlanerpaatut pigisatsinnut pisariaqanngikkaluamik saniatigut suliakkersuisoqarpoq. Taamatuttaaq “qungujulasumik kiinaliisarnermik” aaqqissuussineq siunertamut sanilliullugu pitsaanngitsumik sunniuteqartussaq isumaliornartoqartipparput. Taamaamat inatsisissatut siunnersuut manna tapersersinnaanngilarput, pissutillu ilinniartunut il.il. atuuttut pitsanngorsaaviginissaat Naalakkersuisunit kissaatigineqarpat inatsisissatut missingiummik nutaamik suliaqartoqarnissaa inassutigalugu.

Tamanna tunngavigalugu **ikinnerussuteqartut** inassutigaa siunnersuut **itigartitsissutigineqassasoq**.

Ataatsimiititaliami **ikinnerussuteqartup** Atassummeersup ikinnerussuteqarluni oqaaseqaat imaattoq saqqummiuppaa:

Inuiaqatigiit pitsaasumik sammivilimmik ineriartortikkumallugit assaat tamaasa atorfissaqartippagut. Taamaamat ilaatigut ilinniartortatta ilinniarfimmik nassaarsinnaanissaasa qulakkeernissaa pingaaruteqarpoq. Isumaqarpugullu anguniagaq taanna anguniarlugu nunatsinni suliffeqarfiit allaffissornikkut suliakkersorneqarnerunissaat pitsaasuunngitsoq – tamatuma siunnersuutip siunertaanut namminermut assortuuppoq. Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuummut saqqummiunneqartumut sanilliullugu iluarsiisummik isumatusaarnerusumik pisariinnerusumillu nassaarniaqqullugit kaammattussavagut.

Ikinnerussuteqartut tamanna tunngavigalugu siunnersuut **itigartitsissutigineqassasoq** inassutigaa.

Ataatsimiititaliami **ikinnerussuteqartut** Inuit Ataqaatigiinneersut ikinnerussuteqarluni oqaaseqaat imaattoq saqqummiuppaat:

Inuit Ataqaatigiit isumaqarput siunnersuut manna ilinniartut suliffimmillu misiliisut

suliffissaannik naammattunik qulakkeeriniarluni sakkussatut tulluanngitsoq. Suliffinnik misiliiffiusunik tunniussisussat – tassa suliffeqarfiit – taakkuninngalu tiguisussat – tassa pingaarnertut inuusuttut ilinniartut – akornanni suleqatigiinniarnikkut ajornartorsiutit suliffeqarfinnik piumasaaqatinik naammassinninngitsunik nittarterinikkut iluarsiivigineqarsinnaanngillat. Tamatuma saniatigut naammassinninnginnermut kingunerititassat inatsimmi erseqqissumik allassimanngillat. Aammattaaq siunnersuut suliffeqarfiit allaffissornikkut suliakkersorneqarnerulernerannik nassataqaratarsinnaavoq. Nunami maani mikisunnguanik suliffeqarfippassuaqarpugut, isumaqarpugut taakku allaffissornerulersinneqarnissaat naapertuuttuliornerunanilu siunertamut tulluanngitsoq, tamanna pingaartumik iliuutsit atuutsinneqalersussat sunniutaat taamak nalorninartortaqartigitillugit. Naalakkersuisut iluarsiissutissanik allanik suliffeqarfinnut artukkersuutaanngitsunik nassaarniaqqullugit kaammattussavagut, assersuutigalugu kaajallaasitamik atuutilersitsinikkut Namminersorlutik Oqartussat ataanni oqartussaasut ilinniartunik suliffimmillu misiliisunik amerlanerusunik tiguseqqullugit pisussaaffilerneqarsinnaapput.

Ikinnerussuteqartut tamanna tunngavigalugu siunnersuut **itigartitsissutiginneqassasoq** inassutigaat.

Ataatsimiitaliap taamatut oqaaseqaateqarluni isumaliutissiisummilu allassimaneratut paasinnilluni siunnersuut pingajussaaniigassanngortippaa.

Henrik Fleischer
Siulittaasoq

Sofia Geisler
Siulittaasup tullia

Hermann Berthelsen

Bo Martinsen

Bentiarag Ottosen

Rachel Ingemann

Tillie Martinussen